

WWF
MAGAZINE

2012

PANDA

Nr 63 NOVEMBER - DECEMBER - JANUARI
TRIMESTRIEEL - AFGIFTEKANTOOR BRUSSEL X - P309290

Dossier

Focus : kom op voor de gouden leeuwaapjes

DE STRIJD TEGEN ILLEGALE HANDEL IN WILDE SOORTEN

De strijd tegen illegale handel

► Wist u dat?

Wisten jullie dat illegale handel de tweede grootste bedreiging vormt voor dier- en plantensoorten, na de verwoesting van hun leefgebied?

DOSSIER ILLEGALE HANDEL

Elk jaar worden miljoenen planten of dieren uit hun natuurlijke habitat gehaald of gevangen genomen met als enige doel: geld verdienen. Een groot deel van deze commerciële praktijken zijn legaal en gereguleerd, maar een steeds groter wordend gedeelte gebeurt op illegale wijze en brengt de overlevingskansen van vele dier- en plantensoorten in gevaar. WWF voert dit jaar een wereldwijde campagne om de illegale handel te bestrijden. Uw hulp is daarbij onmisbaar!

DOSSIER
ILLEGALE
HANDEL

© naturepl.com / Edwin Giesbers / WWF-Canon

Wat houdt de term 'handel in wilde soorten' in?

Het gaat hier over de verkoop of uitwisseling van wilde dier- en plantensoorten, en alle producten die hieruit voortkomen. Honderden producten die wij dagelijks consumeren spruiten voort uit deze handel. Om maar enkele voorbeelden te geven:

- **Voeding:** overal ter wereld komen belangrijke natuurlijke voedselbronnen voor zoals fruit, paddenstoelen, noten, bladeren, wortels, ...
- **Brandstof:** bomen en planten zijn

een onontbeerlijke bron voor verwarming en voedselbereiding, vooral op het platteland.

- **Veevoer (hooi...):** voornamelijk gewaardeerd in de dorre vlakten van Azië en Afrika.
- **Bouwmaterialen:** hout voor meubels of kamers, of zelfs voor lijm of hars.
- **Kleding en accessoires:** leer, bont, veren, ...
- **Geneesmiddelen:** zowel voor traditionele als industriële farmacologie.

► Wist u dat?

Wist je dat in landelijke gebieden van meer dan 60 landen dieren in het wild – waaronder ook vissoorten – voor minstens een vijfde van de dagelijkse opname van dierlijk eiwitten zorgen?

Overal ter wereld zijn er markten die overvloeien van producten van wilde soorten.

© John E. Newby / WWF-Canon

WAT IS HET PROBLEEM?

Met de toename van de wereldbevolking is ook de vraag naar wilde soorten gestegen. Zoals geldt voor elk ander goed, bedreigt overconsumptie de natuurlijke hulpbronnen. Dat is de reden waarom de internationale handel in wilde soorten streng gereguleerd wordt. Maar naast legale en geregelde handel, groeit jammer genoeg ook een illegaal netwerk dat het voortbestaan van vele soorten in het gevang brengt.

WIJ WILLEN DEZE PLAAG BESTRIJDEN EN HEBBEN UW HULP NODIG

Nochtans bestaan er wetten die olifanten, neushoorns en tijgers beschermen! Regeringen zet-

ten echter niet alles in het werk om de wetgeving toe te passen of simpelweg doeltreffend te maken.

Laat uw stem horen via www.wwf.be: WWF roept regeringen op om de dieren te beschermen. Hoe? Door erop toe te zien dat de wet correct wordt toegepast, door illegale handel te ontmoedigen en door de vraag naar producten afkomstig van bedreigde soorten te verminderen. Georganiseerde misdaadbendes delen wapens uit, intimideren lokale gemeenschappen, buiten de armste mensen uit en kopen ambtenaren om zodat ze straffeloos kunnen stropen. Het wordt hoog tijd om ze buiten spel te zetten!

OLIFANTEN, NEUSHOORNS EN TIJGERS WORDEN BEDREIGD DOOR STROPERSEN DIE ILLEGALE HANDEL IN DE HAND WERKEN

381

DIT JAAR WERDEN ER MEER DAN 381 NEUSHOORNS GEDOOD IN ZUID-AFRIKA

5000

IN 5 JAAR TIJD WERDEN 5000 OLIFANTEN VERMOORD IN HET NOORDEN VAN CONGO

3200

NOG MAAR 3200 TIJGERS BLIJVEN OVER IN HET WILD

DOSSIER ILLEGALE HANDEL

De neushoorn: een van de meest bedreigde diersoorten

Neushoorns maken al eeuwen deel uit van de geschiedenis van de mensheid. We kunnen ze zelfs terugvinden in de eerste muurschilderingen. Terwijl ze vroeger heel verspreid leefden over de Afrikaanse savanne en de tropische Aziatische bossen, zijn er vandaag nog maar heel weinig exemplaren terug te vinden in het wild – buiten nationale parken en reservaten. Alhoewel de internationale handel in hoorn van de neushoorn sinds 1997 door CITES (zie kader) verboden is, blijft de vraag zowel in Afrika als in Azië erg hoog. De activiteiten van stropers nemen trouwens opnieuw toe. Elk jaar worden honderden neushoorns afgeslacht voor hun hoorns, die vooral erg begeerd worden in het Verre Oosten. Hoewel er geen enkel wetenschappelijk bewijs bestaat van de beweerde medische krachten, worden hoorns erg gewaardeerd in de traditionele Aziatische geneeskunde. Ze worden met name gebruikt om een hele reeks kwalen te bestrijden, zoals neusbloedingen, kneuzingen, stuiptrekkingen, koorts, ...

STEEDS BETER GEORGANISEERDE BENDES

De stijgende vraag heeft heel wat internationale criminele netwerken ertoe aangezet om zich in wildstropelij en hoornhandel te specialiseren. Dankzij de financiële middelen waarover ze beschikken, gebruiken ze de modernste technieken zoals nachtbrillen, stille wapens of helikopters.

Dr. Joseph Okori, verantwoordelijke van het Afrikaans neushoornprogramma, beklemtoont de ernst van de situatie: “Stropers zijn een echte

bedreiging voor de neushoorns. Als we niets doen om het tij te keren, bestaat het gevaar dat ze van de aardbol verdwijnen. Zo eenvoudig is het. Dat zou een tragedie zijn die we echt niet willen meemaken.”

ZUID-AFRIKA: HÉT EPICENTRUM VAN STROPERSACTIVITEITEN

- 122 neushoorns werden er afgeslacht in 2009 en 333 in 2010
- Op 12 september 2012 stond de teller dit jaar al op 381 gedode neushoorns

DE REISWEG VAN EEN BESCHERMDE DIERSOORT

Hoewel de twee soorten Afrikaanse neushoorns stijgen in aantal, blijven ze erg bedreigd door de stropers.

2

SOORTEN:

- De zwarte neushoorn (*Diceros bicornis*)
- De witte neushoorn (*Ceratotherium simum*)

<25 000

NEUSHOORNS IN HET WILD

4848 zwarte neushoorns, 20 140 witte neushoorns

448

NEUSHOORNS GEDOOD

in 2011, in Zuid-Afrika

© Martin Harvey / WWF-Canon

DE REISWEG VAN EEN BESCHERMDE DIERSOORT

In de jaren '80 bereikte de populatie olifanten een dieptepunt, maar sindsdien gaat het beter. Toch worden ze nog steeds ernstig bedreigd door stropers.

2 ONDERSOORTEN - 2 LEEFGEBIEDEN

- Bosolifant (*Loxodonta africana cyclotis*)
- Savanneolifant (*Loxodonta africana africana*)

tussen 470 000
en 690 000

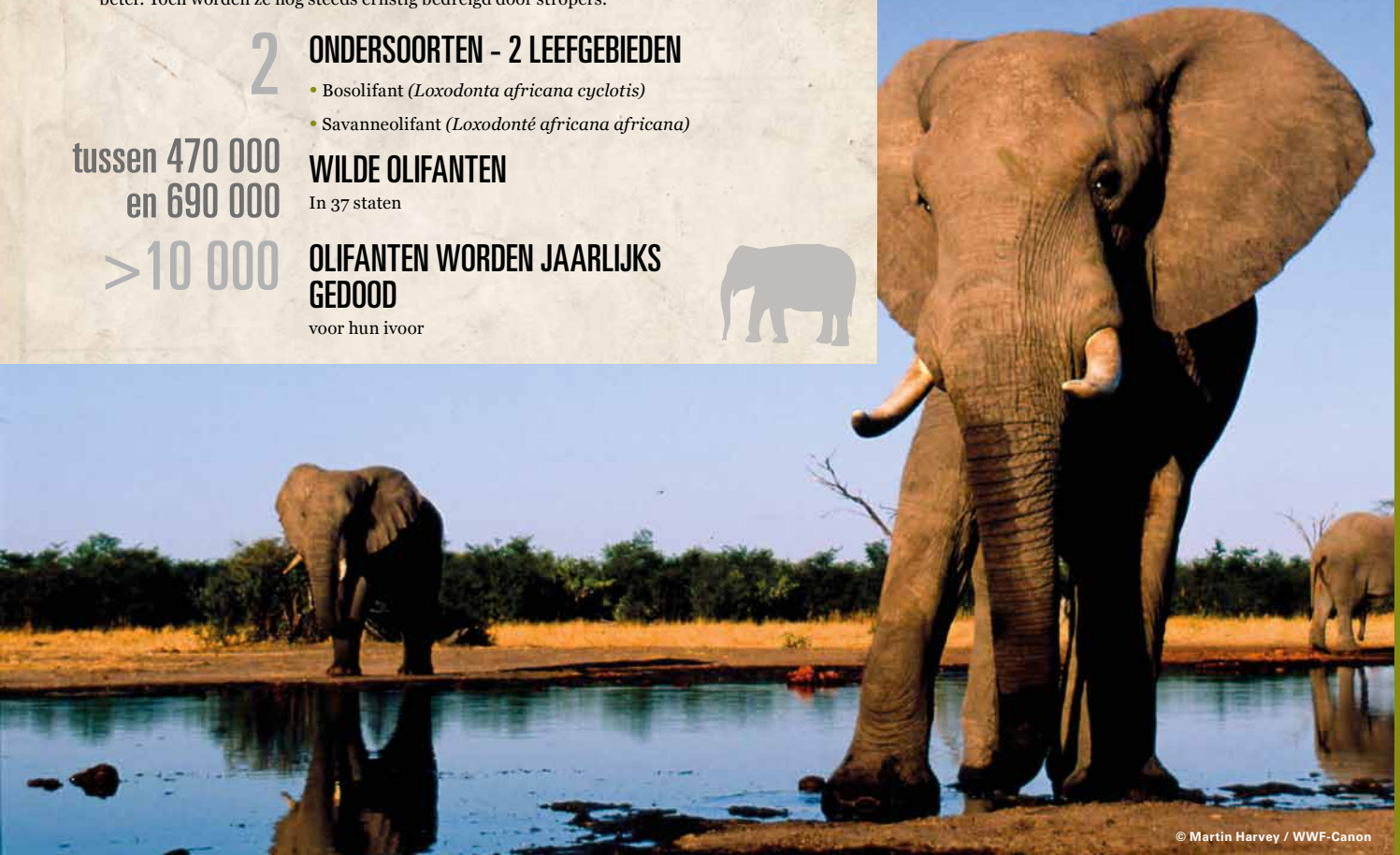
WILDE OLIFANTEN

In 37 staten

> 10 000

OLIFANTEN WORDEN JAARLIJKS GEDOOD

voor hun ivoor

© Martin Harvey / WWF-Canon

Olifanten: kolossaal maar toch kwetsbaar

Ondanks het feit dat de stropersactiviteiten gedaald zijn sinds het verbod op de internationale ivoorhandel in 1989, blijft het een zorgwekkend probleem. Grote hoeveelheden ivoor vinden nog steeds een weg naar de zwarte markt.

Vele nationale parken en reservaten in Afrika zijn niet in staat om hun olifanten op efficiënte wijze te beschermen.

Als we bij de pakken blijven zitten, zouden deze charismatische dieren de komende 50 jaar in bepaalde gebieden dus kunnen verdwijnen.

UITEENLOPENDE OPINIES

In de Zuid-Afrikaanse landen, en dan vooral daar waar olifantenpopulaties toenemen, zijn de meningen verdeeld. Sommigen vinden dat legale,

gecontroleerde ivoorhandel belangrijke voordelen kan opleveren voor het zwarte continent, zonder de overlevingskansen van het dier in gevaar te brengen. Anderen zijn niet akkoord, want corruptie en het niet toepassen van de wetgeving in bepaalde landen maakt het praktisch onmogelijk om de handel te controleren.

DOSSIER ILLEGALE HANDEL

Tijgers

97% van de tijgers die in het wild leven, is verdwenen over een tijdspanne van nauwelijks meer dan een eeuw. Vandaag bedraagt het aantal nog slechts 3200 exemplaren.

EEN LANGE GESCHIEDENIS VAN VERVOLGING

De jachtsport van de jaren dertig heeft de tijgerpopulaties praktisch volledig uitgeroeid. Vele andere tijgers, vaak als schadelijk beschouwd, werden gewoon door lokale gemeenschappen afgemaakt. Tussen 1940 en eind jaren tachtig heeft het verlies van hun leefgebied, ten gevolge van de demografische toename en de intensivering van activiteiten zoals illegale bosontginning, de teloorgang van tijgers in het wild alleen maar nog versneld. Alsof dat niet genoeg was, heeft de handel in tijgerbotten voor de traditionele geneeskunde begin jaren negentig de laatste tijgersoorten in groot gevaar gebracht.

NOG STEEDS IN GEVAAR

Illegale jacht op grote schaal heeft tijgers in bepaalde reservaten – die nochtans tot doel hebben de soort te beschermen – volledig verdreven.

EEN TOENEMENDE VRAAG ...

Tijgerbot wordt al meer dan 1000 jaar gebruikt in de traditionele Chinese geneeskunde. Andere delen van het lichaam – zoals tijgerklauwen, tanden en snorharen – worden ook gebruikt als geluksbrenger of talisman. Op de

DE REISWEG VAN EEN BESCHERMDE DIERSOORT

Sinds het begin van vorige eeuw, is de populatie wilde tijgers gedaald met 97%.

3 200
6

TIJGERS

In 13 landen

ONDERSOORTEN

- Bengaalse tijger (*Panthera tigris tigris*)
- Zuid-Chinese tijger (*Panthera tigris amoyensis*)
- Maleise tijger (*Panthera tigris jacksoni*)
- Siberische tijger (*Panthera tigris altaica*)
- Sumatraanse tijger (*Panthera tigris sumatrae*)
- Indo-Chinese tijger (*Panthera tigris corbetti*)

7 000

TIJGERS

Ons doel voor 2022, het volgende 'Jaar van de Tijger'

koop toe is ook de handel in tijger-
vellen voor kleding recentelijk sterk
toegenomen. De vraag is verder geste-
gen door de bevolkingstoename en de
opkomst van een beter bemiddelde
middenklasse.

... WERKT AANHOUDENDE STROPERIJ IN DE HAND

De voortdurende vraag naar bepaalde
onderdelen van de tijger werkt strope-
rij in de hand.

In India, waar het gebrek aan finan-
ciële middelen de toepassing van
efficiënte maatregelen tegen stropers
verhindert, zijn tijgers in heel wat
reservaten reeds uitgeroeid.

In Indonesië is zijn de stropers alles-
overheersend. Zo erg zelfs dat er geen
tijger meer te bespeuren valt over een
oppervlakte van duizenden hectare
bossen. In Sumatra werden er elk jaar
tussen 1998 en 2002 minstens veertig
tijgers afgeslacht om de Indonesische
en internationale markten te bevoorra-
den van tijger- en tijgeronderde-
len. Met als treurig gevolg dat er van-
daag hoogst waarschijnlijk minder dan
400 tijgers overblijven in Sumatra.

WWF in actie

WAT IS TRAFFIC?

TRAFFIC is onze partner in de strijd tegen de illegale handel in wilde soorten. Dit internationaal netwerk werd in 1976 door WWF en IUCN opgericht met als doel toezicht te houden op de handel in wilde dieren en planten en erover te waken dat deze handel het natuurbehoud niet aantast. <http://www.traffic.org/>

Samen met TRAFFIC bestrijden wij de illegale handel in wilde soorten.

ONTWIKKELING EN VERSTERKING VAN DE WETGEVING

- Wij leveren wetenschappelijke en technische kennis aan CITES
- Wij leveren opleidingen, instrumenten en financiële middelen om de wetgeving in wilde soorten te helpen toepassen en versterken.

- Wij moedigen internationale samenwerking aan.
- Wij financieren en leiden veelvuldig onderzoek om op de hoogte te blijven van de meest vooruitstrevende technieken in natuurbehoud en zo de meest door de handel bedreigde soorten te beschermen. Wij ontdekken de mazen in het net van de regelgeving om deze dan te kunnen dichtten.
- Wij houden u op de hoogte en vragen u om elke illegale handelstransactie aan ons te melden.

VERMINDERING VAN DE VRAAG

De actuele vraag naar producten afkomstig van bedreigde soorten in Azië bereikt een piek. De zoektocht naar geneeskundige stoffen zoals de hoorn van de neushoorn of verschillende tijgeronderdelen, draagt hier enorm aan bij. Andere producten zoals ivoren beeldhouwwerken – of in hoorn van de neushoorn – en wijn op basis van tijgerbotten zijn symbolen van maatschappelijk succes.

Met de hulp van TRAFFIC willen wij de aankoop van die illegale producten moeilijker maken. Onze gezamenlijke inspanningen hebben er al voor gezorgd dat de grootste Chinese online handelsbedrijven de verkoop van tijger-, neushoorn- en olifantenonderdelen verbieden op hun websites.

SCHIET IN ACTIE!

Wij hebben uw hulp nodig om de volgende boodschap te verspreiden: het kopen van producten van bedreigde soorten is illegaal. Indien u tijdens uw vakantie ivoor tegenkomt in een souvenirwinkel, besef dan dat het een misdaad is dit mee naar huis te nemen. Geef de stropers geen kans! Koop geen producten van ivoor, uit hoorn van de neushoorn of die tijgeronderdelen bevatten.

© Edward Parker / WWF Canon

DOSSIER

ILLEGALE HANDEL

Nieuws van het front

FOCUS NEUSHOORNS: DE SITUATIE VERERGERT!

TRAFFIC heeft net een nieuw rapport gelanceerd over de situatie van de neushoorns: helaas geen idyllisch plaatje!

MEER DAN 3000%

Het aantal neushoorns dat voor hun hoorn werd afgeslacht steeg van 13 in 2007 tot 448 in 2011. Sinds begin 2012 werden er elke dag gemiddeld twee neushoorns gedood. Op 12 september waren dit er al 381. De parkwachters zetten hun leven op het spel in een poging de dieren te beschermen.

WIE PROFITEER ERVAN?

De hoorns van de neushoorn worden naar Azië verstuurd, en meer bepaald naar Vietnam. Daar stijgt de vraag voortdurend de laatste jaren. "Hoorn wordt gebruikt als recreatieve drugs, 'party drugs'. Ze dient ook om kankerpatiënten te bedriegen door hen genezing te beloven die er nooit zal komen", verklaart Tom Milliken, neushoornexpert bij TRAFFIC en medeauteur van het rapport. De enige oplossing tegen stropers is de vraag naar hoorns van de neushoorn te verminderen. De Vietnamese overheid heeft echter de handen nog niet uit mouwen gestoken. De laksheid van de Vietnamese regering is bij deze onaanvaardbaar. Het lot van de Zuid-Afrikaanse neushoorns is onlosmakelijk verbonden met de Vietnamese markt, een land dat nochtans zijn Javaanse neushoornpopulatie heeft zien uitsterven in 2010. Om herhaling van dit rampzalig gebeuren te voorkomen moeten de Zuid-Afrikaanse en Vietnamese overheden dus nauw gaan samenwerken.

© naturepl.com / Mark Carwardine / WWF-Canon

© naturepl.com / Anup Shah / WWF-Canon

Schedels van witte neushoorns die door stropers gedood werden.

“Wij rekenen op jullie om deze uitdaging aan te gaan. Wij hebben jullie nodig om de strijd op het terrein te winnen. Door onze biodiversiteit te beschermen, een van de grote rijkdommen die Kameroen te bieden heeft, zetten jullie je in voor het land”, zo sprak de Minister van Bossen en Wildlife de nieuw aangeworven ecorangers toe.

© WWF-Canon / Green Renaissance

FOCUS OLIFANTEN: AFSLACHTING ZONDER PRECEDENT

BUITENLANDSE INVASIE

Tussen januari en maart 2012 zijn zwaar gewapende buitenlandse stroppers Kameroen binnengedrongen. Daar hebben ze meer dan 300 olifanten afgeslacht in het nationaal park van Bouba N’Djida. Sinds dit incident, dat de aandacht van de wereldwijde media trok, heeft Kameroen strenge veiligheidsmaatregelen genomen. Zestig nieuwe ecorangers werden aangeworven om het nationaal park veilig te stellen en de overlevende dieren in het oog te houden. De extra hulp is erg welkom voor de parkwachters, die zagen hoe twee collega’s gewond raakten door kogels bij het achtervolgen van de stroppers. De overheid van Kameroen gaat nog 2500 bijkomende ecorangers aanwerven over een periode van vijf jaar. De Centraal-Afrikaanse landen willen tevens een nieuwe bevoegdheid in het leven roepen om de nationale parken beter te beheren.

FOCUS TIJGERS: MEER DAN ENKEL BESCHERMING

Om te kunnen overleven eet een tijger gemiddeld het equivalent van een half hert per week. Nu is het zo dat de bossen waar tijgers leven stilaan geen wilde prooien meer herbergen. De tijger beschermen is dus niet voldoende, ook zijn prooi moet beschermd worden. De prooien zijn het slachtoffer van intensieve stroperij waarbij het vlees op de lokale markt wordt verkocht. Jammer genoeg worden deze nochtans bedreigde soorten vaak over het hoofd gezien door de natuurbehoudprogramma’s.

BESCHERM DE PROOI EN JE BESCHERMT DE TIJGER

“Tussen nu en 2022 willen wij het aantal tijgers verdubbelen, we zullen dit doel echter nooit kunnen bereiken als we ook niet hun prooi beschermen tegen stroppers”, onderlijnt Mike Baltzer, verantwoordelijk voor het ‘Tiger Alive Initiative’ van WWF. “In de buurt van het nationaal park van Kuiburi, in het zuiden van

Thailand, bestrijden we de stroppers door de lokale bevolking erbij te betrekken. Wij zijn er zo in geslaagd om de stroperij met zo’n 75% te reduceren en het aantal prooien te verdubbelen.”

OVERHEDEN MOETEN HUN VER- ANTWOORDELIJKHEID OPNEMEN

Maar er valt nog veel te doen. Ook de overheden moeten actie ondernemen! Volgens onze gegevens over misdaad tegen wilde soorten worden er elk jaar 200 tijgerskeletten afkomstig van illegale handel in beslag genomen. De meeste landen die hierdoor getroffen worden, bestrijden stroperij en illegale handel niet op een efficiënte manier. Het probleem is het grootst in landen zoals China en Vietnam, waar de vraag naar tijgerproducten van illegale oorsprong bijzonder groot is.

**NEEM DEEL AAN DE CAMPAGNE
OP WWW.WWF.BE**